

Introductie

Voor je ligt het programmaboek ter ondersteuning van de leerlijn digitale transformatie voor managers. Deze leerlijn heeft als doel je mee te nemen in een leerreis door de wereld van digitale transformatie. De digitale transformatie is in volle gang en treft ook de waterschappen. De wereld verandert snel: nieuwe uitdagingen vragen om innovatieve oplossingen. Door samen te leren en te ontdekken welke kansen de digitale transformatie biedt, kunnen we deze ontwikkelingen beter plaatsen en omarmen. Hierdoor kunnen we uiteindelijk efficiënter én slimmer (samen)werken.

Om meer bewustwording te creëren rondom de digitale transformatie en de daarbij behorende ontwikkelingen en vragen, kreeg het Waterschapshuis (hWh) in 2019 de opdracht om in samenwerking met de waterschappen een leerlijn hierover op te zetten. Deze leerlijn biedt basiskennis over (ontwikkelingen binnen) de digitale transformatie, legt een fundering om met elkaar in gesprek te gaan over de betekenis van de digitale transformatie voor de waterschappen en stimuleert het creëren van een gedeeld beeld en gezamenlijke taal. Zie ook dit [animatiefilmpje](#) over de leerlijn.

Dit programmaboek is bedoeld als naslagwerk waar je vóór, tijdens en na de leerlijn op terug kan vallen. In hoofdstuk 2 kun je meer lezen over de totstandkoming van de leerlijn. In hoofdstuk 3 komen alle thema's binnen de leerlijn aan bod, met daarbij een inleiding op de inhoud, een korte samenvatting van de webinars en (praktijk)opdrachten die helpen bij het eigen maken van de leerstof. Ter aanvulling kun je ook de informatie in het procesboek lezen. Dit is een handreiking voor de organisatie om de leerlijn uit te voeren.

Heb je als waterschapper vragen, aanvullende behoeften of ideeën? hWh ondersteunt en faciliteert in het doorlopen van de leerlijn binnen jouw waterschap. Dit programmaboek levert een basis waar het gaat om kennis en inzicht rondom digitale transformatie. Waar kan leveren we maatwerk en sluiten we aan bij wat er speelt binnen iedere individuele organisatie.

We hopen dat je na het doorlopen van deze leerreis meer kennis en inzicht hebt in (elementen van) de digitale transformatie.

Veel plezier gewenst!

?

Waarom een leerlijn Digitale Transformatie?

AANLEIDING

Technologische innovaties veranderen onze wereld. Deze veranderingen gaan doorgaans sneller dan het transformerende tempo van organisaties. Ze beïnvloeden onze manier van leven en werken. Impactvolle veranderingen zoals de digitale transformatie zijn geen kwestie meer van eeuwen of decennia maar eerder van weken, maanden of jaren.

De digitale transformatie heeft ook effect op het werk van de waterschappen. Als waterschap sta je voor complexe uitdagingen zoals de toenemende mate van droogte, microplastics in het water of het terugdringen van energieverbruik. Oplossingen vragen steeds vaker om creativiteit, (digitaal) leiderschap of inzet van een ICT-component: bijvoorbeeld bij vroegtijdige signalering van vreemde stoffen op basis van data-analyses, slimme aansturing van waterzuiveringen en real-time control over het watersysteem.

Innoveren en digitaal transformeren gebeurt niet meer omdat het kan, maar omdat het noodzakelijk is om zo aan te sluiten bij de maatschappelijke opgaven en behoeften. Vaak in samenspel met andere partijen. Maar in hoeverre omarmen de waterschappen digitale transformatie? Wat is digitale transformatie eigenlijk? En wat betekent dit voor ons (werk)?

DOEL VAN DE LEERLIJN

De leerlijn biedt basiskennis over (ontwikkelingen binnen) de digitale transformatie. Daarnaast legt het een fundering om met elkaar in gesprek te gaan over de betekenis van de digitale transformatie voor de waterschappen. Ook stimuleert het het creëren van een gedeeld beeld en gezamenlijke taal. Naast een leerlijn voor managers wordt na een succesvolle pilot in 2021 ook een leerlijn voor het bestuur ontwikkeld. Een leerlijn voor medewerkers volgt in 2022.

Met de leerlijnen voor managers, bestuurders en medewerkers hebben we als doel samen meer kennis, inzicht en bewustwording over de effecten van digitale transformatie op de waterschappen te ontwikkelen. Want samen weten we meer én kunnen we de digitale toekomst het hoofd bieden.

Dit programmaboek richt zich specifiek op de leerlijn voor de doelgroep management en directie. Jullie vormen een belangrijke schakel in het vertalen van de strategische visie op digitale transformatie naar acties op de werkvloer. Digitale transformatie gaat in de eerste plaats namelijk over het sociale proces en de ontwikkeling van een toekomstbestendige organisatie. Het gaat om de mensen.

Als management en directie heb je een sturende functie bij de digitale transformatie. Deze leerlijn heeft niet als doel dat je na het volgen ervan een expert bent op het gebied van technologische ontwikkelingen.

Het doel is wél om inzicht te bieden in de samenhang tussen digitale transformatie en de dagelijkse praktijk en het (h)erkennen van de urgentie rondom dit thema. Vanuit dat verkregen inzicht kun je vervolgens als 'gids op het onbekende terrein' fungeren voor jouw medewerkers.

TOTSTANDKOMING VAN DE LEERLIJN

'Digitale transformatie' is een omvangrijk begrip dat nog altijd evolueert. De voor de leerlijn gekozen thema's zijn op basis van onderzoek en interviews (binnen en buiten de watersector) bepaald. Ook is het leeraanbod op de markt bekeken en is onderzoek verricht naar huidige trends en ontwikkelingen. Zo is uit een groot aantal thema's een selectie ontstaan. In deze leerlijn leggen we de focus op de basis, namelijk: technologische ontwikkelingen, datagedreven werken, digitale ethiek en digitaal vertrouwen, 21^e eeuwse vaardigheden en digitaal leiderschap.

Deze leerlijn is een startpunt om het gesprek binnen de organisatie te beginnen. Voor een deel van de organisatie zal het bekende stof zijn; voor een ander deel is het nieuw en onbekend terrein. Deze combinatie is interessant - want zo kunnen we van elkaar leren - maar vraagt ook aandacht in het aanbieden van de leerlijn intern. De digitale transformatie is voor iedere organisatie anders. De ene organisatie is verder dan de andere. En ook kan er verschil zijn in visie op ontwikkeling en innovatie. Daarmee kan de leerbehoefte per waterschap verschillen. De leerlijn wordt daarom, vanuit een gemeenschappelijke kern, aangepast aan de doelen en het niveau van iedere organisatie.

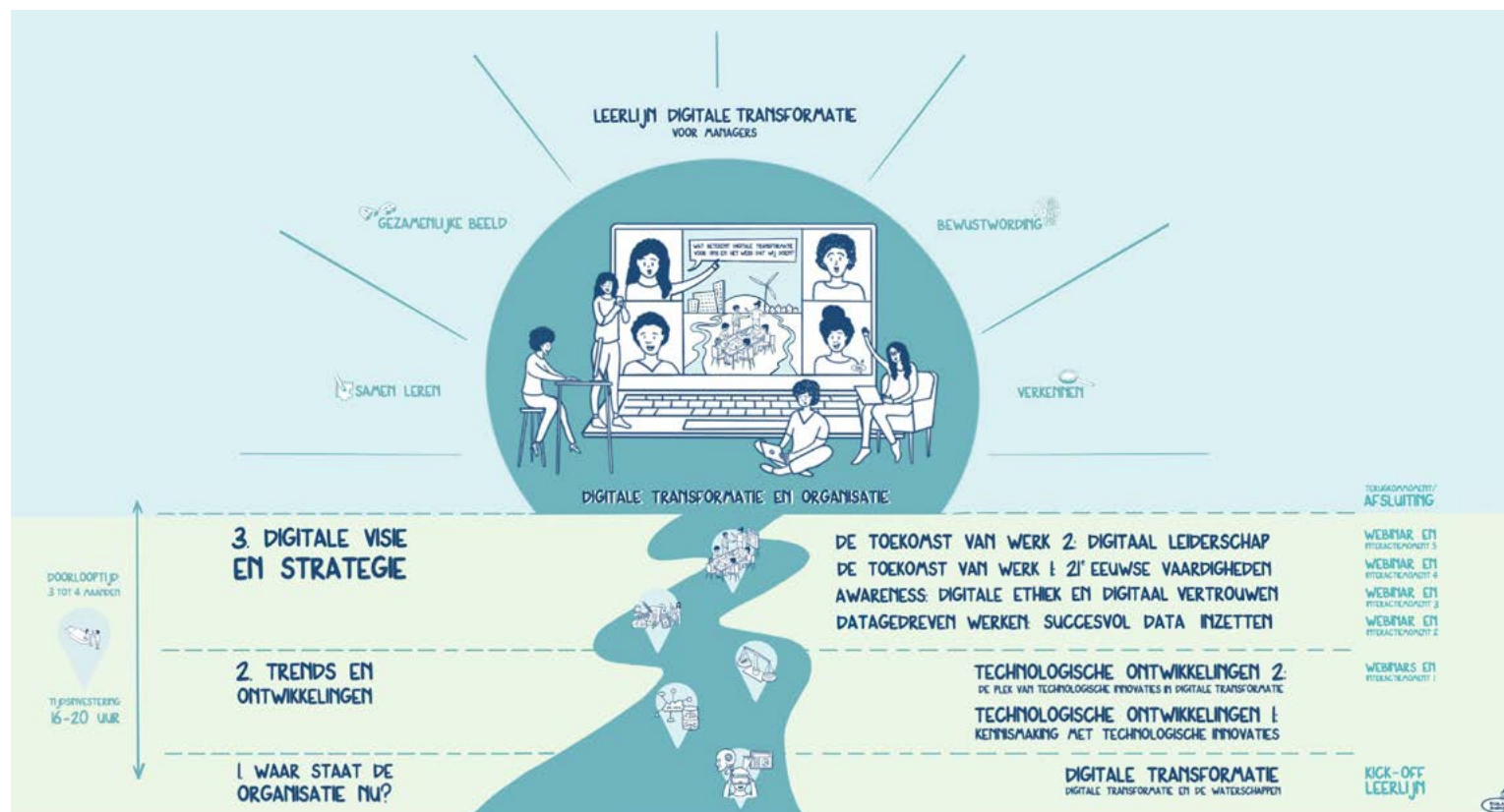

INHOUD VAN DE LEERLIJN (DE BASIS)

De leerlijn digitale transformatie voor managers start met een gezamenlijke kick-off. Daarna volgen zes masterclasses in de vorm van webinars. Deze zijn gericht op zowel de high-tech als de sociale kant van de digitale transformatie. De masterclasses worden steeds opgevolgd door interactiemomenten waarin deelnemers in gesprek gaan over de betekenis van het thema voor hun (waterschaps)werk. Ter afronding van de leerlijn wordt een terugkoment georganiseerd. Daarbij worden de inzichten en de geleerde lessen vertaald naar acties voor de toekomst.

Met al deze ingrediënten en afhankelijk van het tempo dat je als waterschap kiest, kom je op uit op een doorlooptijd van circa 3 tot 4 maanden. Ga je naar alle bijeenkomsten en kijk je masterclasses volledig uit? Dan vraagt dat een investering van 16 tot 20 uur. En daar krijg je uiteraard ook wat voor terug.

In het volgende hoofdstuk nemen we je mee in de inhoud en thema's van de leerlijn digitale transformatie. Zo heb je alles bij de hand om de leerlijn succesvol te doorlopen!

Aan de slag met de leerlijn

In dit hoofdstuk gaan we verder in op de inhoud van de leerlijn. De leerlijn wordt gevormd door een inspirerende kick-off die dieper in gaat op wat digitale transformatie is en wat het betekent voor het werk van de waterschappen. Dan volgen er (zes) masterclasses in de vorm van webinars met daaropvolgende interactiemomenten. Aan het einde van de leerreis is er een terugkommoment waarin je als waterschap het geleerde vertaald in acties voor de toekomst.

In dit hoofdstuk staan we bij alle onderdelen uitgebreid stil. Mocht je een interactiemoment missen, informatie over een onderdeel terug willen lezen of misschien zelfs een onderdeel uitlichten en samen doorlopen met je team of andere (externe) collega's die de leerlijn niet volgen, dan kun je terugvallen op dit programmaboek.

KICK-OFF

De leerlijn start met een gezamenlijke kick-off. Doel van de kick-off is om kennis te maken met het onderwerp digitale transformatie in de context van het waterschap. De vorm en duur van de kick-off is vrij naar eigen invulling van het waterschap. In de kick-off is het wenselijk om in elk geval een introductie te krijgen in het belang van het gezamenlijk volgen van de leerlijn (het doel), uitleg over de inhoud van de leerlijn, een kijkje in eigen keuken (uitleg over de eigen I-visie als deze aanwezig is bijvoorbeeld), een uitgebreide introductie in digitale transformatie en vervolgens met elkaar in gesprek gaan over digitale transformatie binnen de eigen organisatie.

MASTERCLASSES

De leerlijn bestaat uit 6 masterclasses in de vorm van webinars, die individueel of collectief gevolgd kunnen worden. De links naar de webinars staan in dit programmaboek of kun je terugvinden via de weg die jouw waterschap aanbiedt (links in de mail, via Winnovatie of - mocht je organisatie daarover

THEMA'S MASTERCLASSES	SPREKERS
WEBINAR 1 KENNISMAKEN MET TECHNOLOGISCHE INNOVATIES Wat zijn huidige trends en ontwikkelingen?	Jeroen Waanders - Adviseur Innovatie - Waterschap Drents Overijsselse Delta Martijn van Berkel - Innovatiemanager/ innovatiemakelaar - Het Waterschapshuis
WEBINAR 2 DE PLEK VAN TECHNOLOGISCHE INNOVATIES IN DIGITALE TRANSFORMATIE Wat is de plek van technologie in digitale transformatie?	Jeroen Waanders - Adviseur Innovatie - Waterschap Drents Overijsselse Delta Martijn van Berkel - Innovatiemanager/ innovatiemakelaar - Het Waterschapshuis
WEBINAR 3 DATAGEDREVEN WERKEN Waarom datagedreven werken en welke vormen van datagedreven werken zijn er?	Rutger Giesen - Senior beleidsadviseur waterinformatie - Waterschap Rijn en IJssel Marcel Broekhaar - Programma manager slimme samenleving - Gemeente Zwolle
WEBINAR 4 AWARENESS/DIGITALE ETHIEK Hoe kunnen we nadenken over digitale ethiek en hoe maken we verantwoorde keuzes?	Jeroen de Ridder - bijzonder hoogleraar christelijke filosofie Vrije Universiteit Amsterdam (vu.nl) Gerhard van den Top - dijkgraaf Waterschap Amstel Gooi en Vecht (avg.nl)
WEBINAR 5 21 ^e EEUWSE VAARDIGHEDEN Wat is het Columbusmodel en welke handvatten geeft dat voor organisatieontwikkeling?	Ingrid Sierkstra - HR en organisatie adviseur Waterschap Aa en Maas Myrte Marechal - Head of Learning & Organizational Development Wageningen University & Research
WEBINAR 6 DIGITAAL LEIDERSCHAP Waarom digitale transformatie en hoe geef je daar als leider vorm aan?	Jonas Heffels - Programmamanager Innovatie & Transformatie - Het Waterschapshuis Marco Derksen - Founder/partner - Upstream BV

beschikken - het leermanagementsysteem (LMS)). Hiernaast zie je de inhoud, de sprekers en leerdoelstellingen per webinar.

INTERACTIEMOMENTEN

Aansluitend op de webinars vinden interactiemomenten plaats. Hier ga je samen met je collega's in gesprek over wat is opgevallen in de webinars, wat je geleerd hebt, welke vragen er nog zijn, etc. Hier wordt de theorie verbonden aan de praktijk door te leren van én met elkaar. Ook biedt het ruimte om de regie te pakken in het eigen leerproces. De opbouw van de interactiemomenten is maatwerk. In het ideale geval worden deze interactiemomenten aangeboden en begeleid door je eigen waterschap. Maar mocht je een keer niet aan kunnen sluiten of je wil een soortgelijke ervaring creëren met bijvoorbeeld je team, andere collega's of externe partners, dan kun je dit programmaboek doornemen om je vooruit te helpen in de inhoud. Uitgebreidere voorbeelden van programma's, werkvormen, etc. kun je terugvinden in het procesboek.

TERUGKOMMOMENT/ AFSLUITING

Als alle webinars zijn bekeken en de interactiemomenten doorlopen zijn, wordt er een terugkommoment georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomst ga je van leer-modus naar doe-modus. Hoe kun je het geleerde ten gunste inzetten voor de toekomst van het waterschap? Voor zowel kick-off, de interactiemomenten en het terugkommoment zijn voorbeeldprogramma's gecreëerd welke je kunt terugvinden in het procesboek. In het komende hoofdstuk lees je meer terug over de inhoud van de leerlijn.